

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Трудове право
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Розробник(и)	Кисельова Олена Іванівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Форма навчання: денна, обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 80 годин - ауд. занять (40 годин лекційні заняття, 40 годин - практичні (семінарські) заняття) та 40 годин - самостійна робота). Курсова робота -30 годин. Форма навчання: заочна; обсяг навчальної дисципліни становить 4 кредити ЄКТС, 150 годин, з яких 32 години - ауд. занять (16 годин - лекційні заняття, 16 годин - практичні заняття) та 88 годин - самостійна робота). Курсова робота - 30 годин.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм спеціальності 081 "Право"
Передумови для вивчення дисципліни	Теорія держави і права, Конституційне право, Цивільне право, Адміністративне право
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Трудове право» є досягнення студентами сучасного конструктивного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань у сфері

правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин; набутті практичних навичок застосування правових норм, що регламентують ці відносини; формуванні правосвідомості і правової культури у майбутніх юристів.

4. Зміст навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Загальні положення трудового права України</p> <p>1. Основні напрями соціально-економічної політики держави: захист трудових прав громадян, розвиток ринку праці та зайнятості населення. 2. Трудове право України як самостійна галузь права України. 3. Соціальне призначення трудового права. 4. Взаємозв'язок трудового права з іншими галузями права – конституційним, цивільним, адміністративним, кримінальним, господарським, підприємницьким. 4. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і похідні від них соціально-трудова відносини та їх загальна характеристика. 5. Метод трудового права та його особливості. 6. Функції трудового права: захисна, виробнича, виховна та ін.</p>
<p>Тема 2 Джерела трудового права</p> <p>1. Поняття та види джерел трудового права і форми їх вираження. 2. Конституція України – основа розвитку трудового законодавства. 3. Кодекс законів про працю України. 3. Підзаконні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств України, органів місцевої влади та місцевого самоврядування. 4. Значення рішень Конституційного Суду України; постанов Пленуму Верховного Суду України, роз'яснень і рекомендацій міністерств та Федерації професійних спілок України. 5. Зовнішні джерела права: міжнародні договори, міжнародні конвенції та рекомендації МОП у галузі праці, соціальної політики. Їх співвідношення з законодавством України про працю.</p>
<p>Тема 3 Принципи трудового права</p> <p>1. Поняття та загальна характеристика принципів трудового права. 2. Співвідношення принципів трудового права із загальноправовими, які закріплено в Конституції України, та з міжгалузевими, притаманними як трудовому праву, так і іншим галузям, що пов'язані з трудовою діяльністю. 3. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.</p>
<p>Тема 4 Суб'єкти трудового права</p> <p>1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. 2. Працівник як суб'єкт трудового права. 3. Роботодавець як суб'єкт трудового права. 4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. 5. Профспілковий орган як суб'єкт трудового права. 6. Державні органи як суб'єкти трудового права.</p>
<p>Тема 5 Колективні договори і угоди</p> <p>1. Поняття та сторони колективного договору. 2. Колективні переговори. 3. Порядок укладення колективного договору. 4. Зміст колективного договору. 5. Поняття, види та зміст колективних угод. 6. Контроль за виконанням колективних договорів та угод. 7. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори і угоди.</p>

Тема 6 Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

1. Поняття зайнятості та її види. 2. Державна політика у сфері зайнятості. 3. Поняття безробітного, його правовий статус. 4. Реєстрація та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних. 5. Підходяща робота для безробітного. 6. Соціальна підтримка безробітних.

Тема 7 Трудовий договір

1. Поняття та особливості трудового договору. 2. Зміст і форма трудового договору. 3. Порядок укладення трудового договору. 4. Юридичні гарантії при прийомі на роботу. 5. Види трудових договорів. 6. Порядок укладення строкових трудових договорів. 7. Сумісництво та суміщення. 8. Контракт як особливий вид трудового договору.

Тема 8 Зміна умов трудового договору

1. Поняття та види переведень на іншу роботу. 2. Переведення з ініціативи роботодавця. 3. Переведення з ініціативи працівника. 4. Переміщення на іншу роботу. 5. Зміна істотних умов праці.

Тема 9 Припинення трудового договору

1. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. 2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. 3. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 4. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 5. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною. 6. Порядок оформлення звільнення. Розрахунок із звільненим працівником.

Тема 10 Робочий час

1. Поняття і види робочого часу. 2. Режим робочого часу. 3. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. 4. Чергування. 5. Облік робочого часу.

Тема 11 Час відпочинку

1. Поняття і види часу відпочинку. 2. Поняття і види відпусток. 3. Щорічна основна і додаткова відпустки, їх види і порядок надання. 4. Творча відпустка. 5. Відпустка у зв'язку з навчанням. 6. Соціальні відпустки. 7. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 12 Оплата праці. Гарантійні і компенсаційні виплати

1. Поняття, структура та особливості заробітної плати. 2. Методи регулювання оплати праці. 3. Форми, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати. 4. Система оплати праці. 5. Тарифна система. 6. Обмеження відрахувань із заробітної плати. 7. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Тема 13 Дисциплінарна відповідальність в трудовому праві

1. Поняття, значення та правове регулювання дисципліни праці. 2. Методи забезпечення дисципліни праці. 3. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівників і власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу чи особи. 4. Поняття та види дисциплінарної відповідальності. 5. Спеціальна дисциплінарна відповідальність окремих працівників. 6. Загальна дисциплінарна відповідальність. Порядок застосування дисциплінарних стягнень.

Тема 14 Матеріальна відповідальність працівника та роботодавця трудовому праві

1. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. 2. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників. 3. Види матеріальної відповідальності працівників. 4. Обмежена матеріальна відповідальність працівників. 5. Повна матеріальна відповідальність працівника. 6. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником та порядок її відшкодування. 7. Матеріальна відповідальність роботодавця.

Тема 15 Індивідуальні трудові спори

1. Поняття, види та причини трудових спорів. 2. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів. 3. Розгляд трудових спорів у комісіях із трудових спорів. 4. Розгляд трудових спорів у судах. 5. Розгляд трудових спорів про поновлення на роботі.

Тема 16 Колективні трудові спори (конфлікти)

1. Поняття, види та сторони колективних трудових спорів (конфліктів). 2. Формування та порядок розгляду вимог найманих працівників. Момент виникнення колективного трудового спору. 3. Вирішення колективного трудового спору примирною комісією. 4. Вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем. 5. Правовий статус Національної служби посередництва і примирення. 6. Порядок організації та проведення страйку. 7. Визнання страйку незаконним, правові наслідки.

Тема 17 Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

1. Поняття, зміст та основні види нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю. 2. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю. 3. Громадський контроль за дотриманням законодавства про працю. 4. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю.

Тема 18 Міжнародно-правове регулювання праці

1. Міжнародні стандарти праці. 2. Міжнародна організація праці та її роль в удосконаленні правового регулювання відносин у сфері праці. 3. Загальна характеристика трудового законодавства інших зарубіжних країн.

Тема 19 Оптимізація трудових відносин в період воєнного стану

1. Дія норм законодавства про працю в умовах воєнного стану. 2. Особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану. 3. Особливості переведення та зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу. 4. Особливості розірвання трудового договору у період дії воєнного стану. 5. Призупинення дії трудового договору. 6. Судова практика у спорах щодо трудових відносин під час воєнного стану.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Користуватися нормативно-правовими актами, які визначають порядок використання праці в Україні, застосовувати їх для захисту прав і свобод людини і громадянина;
РН2	Складати та заповнювати відповідні документи, пов'язані з реалізацією конституційного права на працю (резюме, мотиваційний лист, проект трудового договору, позовна заява тощо);
РН3	Трактувати норми трудового права і наводити приклади їх ефективного застосування.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 081 Право:

ПР5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ПР9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПР23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Загальні положення трудового права України
Лк1 "Загальні положення трудового права України" 1. Поняття та система правовідносин у сфері трудового права. 2. Поняття та ознаки трудових правовідносин. 3. Метод трудового права. 4. Принципи трудового права. 5. Функції трудового права. 6. Джерела трудового права.
Пр1 "Загальні положення трудового права України" 1. Поняття та система правовідносин у сфері трудового права. 2. Поняття та ознаки трудових правовідносин. 3. Метод трудового права. 4. Принципи трудового права. 5. Функції трудового права. 6. Відмежування трудового права від суміжних галузей права. 7. Система трудового права. 8. Наука трудового права.
Тема 2. Джерела трудового права

Лк2 "Джерела трудового права" (денна)

1. Поняття та види джерел трудового права і форми їх вираження. 2. Конституція України – основа розвитку трудового законодавства. 3. Кодекс законів про працю України. 3. Підзаконні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств України, органів місцевої влади та місцевого самоврядування. 4. Значення рішень Конституційного Суду України; постанов Пленуму Верховного Суду України, роз'яснень і рекомендацій міністерств та Федерації професійних спілок України. 5. Зовнішні джерела права: міжнародні договори, міжнародні конвенції та рекомендації МОП у галузі праці, соціальної політики. Їх співвідношення з законодавством України про працю.

Пр2 "Джерела трудового права" (денна)

1. Поняття та види джерел трудового права України. 2. Конституція України – основне джерело трудового права. 3. Міжнародно-правові акти про працю. 4. Кодекс законів про працю як джерело трудового права. 5. Інші нормативні акти, що регулюють трудові відносини. 6. Підзаконні акти в системі джерел трудового права України. 7. Локальні акти як джерела трудового права.

Тема 3. Принципи трудового права

Лк3 "Принципи трудового права" (денна)

1. Поняття та загальна характеристика принципів трудового права. 2. Співвідношення принципів трудового права із загальноправовими, які закріплено в Конституції України, та з міжгалузевими, притаманними як трудовому праву, так і іншим галузям, що пов'язані з трудовою діяльністю. 3. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.

Пр3 "Принципи трудового права" (денна)

1. Поняття та загальна характеристика принципів трудового права. 2. Співвідношення принципів трудового права із загальноправовими, які закріплено в Конституції України, та з міжгалузевими, притаманними як трудовому праву, так і іншим галузям, що пов'язані з трудовою діяльністю. 3. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.

Тема 4. Суб'єкти трудового права

Лк4 "Суб'єкти трудового права"

1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. 2. Працівник як суб'єкт трудового права. 3. Роботодавець як суб'єкт трудового права. 4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. 5. Профспілковий орган як суб'єкт трудового права. 6. Державні органи як суб'єкти трудового права.

Пр4 "Суб'єкти трудового права"

1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. 2. Працівник як суб'єкт трудового права. 3. Роботодавець як суб'єкт трудового права. 4. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. 5. Профспілковий орган як суб'єкт трудового права. 6. Державні органи як суб'єкти трудового права.

Тема 5. Колективні договори і угоди

Лк5 "Колективні договори і угоди" (денна)

1. Поняття та сторони колективного договору. 2. Колективні переговори. 3. Порядок укладення колективного договору. 4. Зміст колективного договору. 5. Поняття, види та зміст колективних угод. 6. Контроль за виконанням колективних договорів та угод. 7. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори і угоди.

Пр5 "Колективні договори і угоди" (денна)

1. Поняття та сторони колективного договору. 2. Колективні переговори. 3. Порядок укладення колективного договору. 4. Зміст колективного договору. 5. Поняття, види та зміст колективних угод. 6. Контроль за виконанням колективних договорів та угод. 7. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори і угоди.

Тема 6. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Лк6 "Правове регулювання зайнятості та працевлаштування" (денна)

1. Поняття зайнятості та її види. 2. Державна політика у сфері зайнятості. 3. Поняття безробітного, його правовий статус. 4. Реєстрація та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних. 5. Підходяща робота для безробітного. 6. Соціальна підтримка безробітних.

Пр6 "Правове регулювання зайнятості та працевлаштування" (денна)

1. Поняття зайнятості та її види. 2. Державна політика у сфері зайнятості. 3. Поняття безробітного, його правовий статус. 4. Реєстрація та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних. 5. Підходяща робота для безробітного. 6. Соціальна підтримка безробітних.

Тема 7. Трудовий договір

Лк7 "Трудовий договір"

1. Поняття та особливості трудового договору. 2. Зміст і форма трудового договору. 3. Порядок укладення трудового договору. 4. Юридичні гарантії при прийомі на роботу. 5. Види трудових договорів. Контракт як особливий вид трудового договору. 6. Суміщення та сумісництво посад у трудовому праві.

Пр7 "Поняття та особливості трудового договору"

1. Соціально-правова роль і основні функції трудового договору: свобода трудового договору і заборона примусової праці. 2. Поняття трудового договору. 3. Відмежування трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів. 4. Порядок укладення трудового договору та наслідки необґрунтованої відмови в укладанні трудового договору. 5. Загальні правила прийому на роботу, встановлені законодавством, обмеження при прийомі на роботу. 6. Сторони трудового договору. 7. Зміст і форма трудового договору. 8. Випробування при прийомі на роботу.

Тема 8. Зміна умов трудового договору

Лк8 "Зміна умов трудового договору" (денна)

1. Поняття та види переведень на іншу роботу. 2. Переведення з ініціативи роботодавця. 3. Переведення з ініціативи працівника. 4. Переміщення на іншу роботу. 5. Зміна істотних умов праці.

Пр8 "Зміна умов трудового договору" (денна)

1. Поняття та види переведень на іншу роботу. 2. Переведення з ініціативи роботодавця. 3. Переведення з ініціативи працівника. 4. Переміщення на іншу роботу. 5. Зміна істотних умов праці.

Тема 9. Припинення трудового договору

Лк9 "Припинення трудового договору"

1. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. 2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. 3. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 4. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 5. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною. 6. Порядок оформлення звільнення. Розрахунок із звільненим працівником.

Лк10 "Припинення трудового права з ініціативи роботодавця"

1) зміни в організації виробництва і праці, скорочення чисельності або штату працівників. 2) невідповідність працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я. 3) систематичне невиконання працівником без поважних причин обов'язків. 4) прогул. 5) нез'явлення на роботу протягом більш як чотирьох місяців підряд внаслідок тимчасової непрацездатності. 6) поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу. 7) поява на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння. 8) вчинення за місцем роботи розкрадання (в тому числі дрібного) майна власника. 10) призов або мобілізація власника - фізичної особи під час особливого періоду. 11) встановлення невідповідності працівника займаній посаді, на яку його прийнято, або виконуваній роботі протягом строку випробування.

Пр9 "Припинення трудового договору"

1. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. 2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. 3. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 4. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 5. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною. 6. Порядок оформлення звільнення. Розрахунок із звільненим працівником.

Пр10 "Припинення трудового договору з ініціативи роботодавця"

1) зміни в організації виробництва і праці, скорочення чисельності або штату працівників. 2) невідповідність працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я. 3) систематичне невиконання працівником без поважних причин обов'язків. 4) прогул. 5) нез'явлення на роботу протягом більш як чотирьох місяців підряд внаслідок тимчасової непрацездатності. 6) поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу. 7) поява на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння. 8) вчинення за місцем роботи розкрадання (в тому числі дрібного) майна власника. 10) призов або мобілізація власника - фізичної особи під час особливого періоду. 11) встановлення невідповідності працівника займаній посаді, на яку його прийнято, або виконуваній роботі протягом строку випробування.

Тема 10. Робочий час

Лк11 "Робочий час" (денна)

1. Поняття і види робочого часу. 2. Режим робочого часу. 3. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. 4. Чергування. 5. Облік робочого часу.

Пр11 "Робочий час" (денна)

1. Поняття робочого часу. 2. Нормальний, скорочений і неповний робочий час. 3. Порядок установлення неповного робочого часу. 4. Тривалість щоденної роботи (зміни). Тривалість роботи напередодні неробочих святкових і вихідних днів. 5. Робота в нічний час. 6. Робота за межами нормальної тривалості робочого часу з ініціативи роботодавця (понаднормова робота). 7. Режим робочого часу. 8. Ненормований робочий день.

Тема 11. Час відпочинку

Лк12 "Час відпочинку" (денна)

1. Поняття і види часу відпочинку. 2. Перерви в роботі. 3. Вихідні і неробочі святкові дні. Тривалість щотижневого безперервного відпочинку. 4. Робота у вихідні, святкові та неробочі святкові дні. 5. Відпустка: поняття, види та загальна характеристика. 6. Щорічні відпустки, їх тривалість.

Пр12 "Час відпочинку" (денна)

1. Конституційне право громадян на відпочинок і його правові та матеріальні гарантії. 2. Правове регулювання часу відпочинку. 3. Поняття та види часу відпочинку: перерви протягом робочого дня (зміни). 4. Перерви для жінок, які мають дітей. 5. Вихідні та святкові неробочі дні; щотижневий безперервний відпочинок.

Тема 12. Оплата праці. Гарантійні і компенсаційні виплати

Лк13 "Оплата праці. Гарантійні і компенсаційні виплати" (денна)

1. Поняття, структура та особливості заробітної плати. 2. Методи регулювання оплати праці. 3. Форми, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати. 4. Система оплати праці. 5. Тарифна система. 6. Обмеження відрахувань із заробітної плати. 7. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Пр13 "Оплата праці. Гарантійні і компенсаційні виплати" (денна)

1. Поняття, структура та особливості заробітної плати. 2. Методи регулювання оплати праці. 3. Форми, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати. 4. Система оплати праці. 5. Тарифна система. 6. Обмеження відрахувань із заробітної плати. 7. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Тема 13. Дисциплінарна відповідальність в трудовому праві

Лк14 "Дисциплінарна відповідальність в трудовому праві"

1. Поняття, значення та правове регулювання дисципліни праці. 2. Методи забезпечення дисципліни праці. 3. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівників і власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу чи особи. 4. Поняття та види дисциплінарної відповідальності. 5. Спеціальна дисциплінарна відповідальність окремих працівників. 6. Загальна дисциплінарна відповідальність. Порядок застосування дисциплінарних стягнень.

Пр14 "Загальна дисциплінарна відповідальність"

1. Поняття трудової дисципліни, її значення на виробництві і методи забезпечення. 2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правила внутрішнього трудового розпорядку, інших локальних правових актів організацій. 3. Статути, положення про дисципліну. 4. Трудові обов'язки працівників і роботодавців. 5. Стимулювання праці. Заходи заохочення за успіхи в роботі, на службі (види, підстави, порядок встановлення і застосування) і за особливі трудові заслуги. 6. Поняття дисциплінарної відповідальності та її видів (загальної та спеціальної). Значення і місце серед інших видів юридичної відповідальності. 7. Підстави і умови притягнення до дисциплінарної відповідальності. 8. Поняття дисциплінарного проступку. Види дисциплінарних проступків в різних сферах трудової діяльності. 9. Відмінність дисциплінарного проступку від адміністративного проступку і злочину. 10. Дисциплінарні стягнення, види, процедура накладення, зняття та оскарження. 11. Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни.

Тема 14. Матеріальна відповідальність працівника та роботодавця трудовому праві

Лк15 "Матеріальна відповідальність працівника та роботодавця трудовому праві"

1. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. 2. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників. 3. Види матеріальної відповідальності працівників. 4. Обмежена матеріальна відповідальність працівників. 5. Повна матеріальна відповідальність працівника. 6. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником та порядок її відшкодування. 7. Матеріальна відповідальність роботодавця.

Пр15 "Матеріальна відповідальність працівника та роботодавця трудовому праві"

1. Загальна характеристика матеріальної відповідальності. 2. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників. 3. Види матеріальної відповідальності працівників. 4. Обмежена матеріальна відповідальність працівників. 5. Повна матеріальна відповідальність працівника. 6. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівником та порядок її відшкодування. 7. Матеріальна відповідальність роботодавця.

Тема 15. Індивідуальні трудові спори

Лк16 "Індивідуальні трудові спори"

1. Поняття, види та причини трудових спорів. 2. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів. 3. Розгляд трудових спорів у комісіях із трудових спорів. 4. Розгляд трудових спорів у судах. 5. Розгляд трудових спорів про поновлення на роботі.

Пр16 "Індивідуальні трудові спори"

1. Поняття трудових спорів. 2. Види трудових спорів. 3. Індивідуальні трудові спори. 4. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. 5. Створення та компетенція КТС. 6. Порядок розгляду індивідуального трудового спору в комісії по трудових спорах. 7. Виконання рішення КТС. 8. Оскарження рішення комісії по трудових спорах і перенесення розгляду індивідуального трудового спору до суду. 9. Розгляд індивідуальних трудових спорів у судах. Компетенція суду по трудових спорах.

Тема 16. Колективні трудові спори (конфлікти)

Лк17 "Колективні трудові спори" (денна)

1. Поняття, види та сторони колективних трудових спорів (конфліктів). 2. Формування та порядок розгляду вимог найманих працівників. Момент виникнення колективного трудового спору. 3. Вирішення колективного трудового спору примирною комісією. 4. Вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем. 5. Правовий статус Національної служби посередництва і примирення. 6. Порядок організації та проведення страйку. 7. Визнання страйку незаконним, правові наслідки.

Пр17 "Колективні трудові спори (конфлікти)" (денна)

1. Загальна характеристика сучасного стану інституту колективних трудових спорів (конфліктів) в Україні. 2. Поняття колективного спору (конфлікту). 3. Суб'єкти колективних трудових спорів конфліктів. 4. Висування вимог працівників і їхніх представників. 5. Примирні процедури. 6. Комісія з примирення. 7. Розгляд колективного трудового спору за участю посередника. 8. Трудовий арбітраж. 9. Національна служба посередництва і примирення.

Тема 17. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

Лк18 "Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю" (денна)

1. Поняття, зміст та основні види нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю. 2. Державний нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю. 3. Громадський контроль за дотриманням законодавства про працю. 4. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю.

Пр18 "Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю" (денна)

1. Поняття, зміст та основні види нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю. 2. Організація та проведення інспекційних відвідувань та невіізних інспектувань. 3. Складення акта інспекційного відвідування, припису та прийняття рішень за результатами інспекційного відвідування. 4. Застосування заходів впливу у зв'язку з порушенням законодавства про працю, оскарження припису або вимоги. інспектора праці.

Тема 18. Міжнародно-правове регулювання праці

Лк19 "Міжнародно-правове регулювання праці" (денна)

1. Міжнародні стандарти праці. 2. Міжнародна організація праці та її роль в удосконаленні правового регулювання відносин у сфері праці. 3. Загальна характеристика трудового законодавства інших зарубіжних країн.

Пр19 "Міжнародно-правове регулювання праці" (денна)

1. Поняття міжнародно-правового регулювання праці. 2. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання трудових відносин. 3. Джерела міжнародно-правового регулювання праці. 4. Основні конвенції МОП. 5. Міжнародно-правове регулювання актами МОП, умов зайнятості та охорони праці. 6. Контроль за дотриманням державами міжнародних трудових норм.

Тема 19. Оптимізація трудових відносин в період воєнного стану

Лк20 "Дія норм законодавства про працю в умовах воєнного стану." (денна)

1. Особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану. 2. Особливості переведення та зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу. 3. Особливості розірвання трудового договору у період дії воєнного стану. 4. Призупинення дії трудового договору. 5. Судова практика у спорах щодо трудових відносин під час воєнного стану.

Пр20 "Дія норм законодавства про працю в умовах воєнного стану." (денна)

1. Особливості укладення трудового договору в умовах воєнного стану. 2. Особливості переведення та зміни істотних умов праці в умовах воєнного часу. 3. Особливості розірвання трудового договору у період дії воєнного стану. 4. Призупинення дії трудового договору. 5. Судова практика у спорах щодо трудових відносин під час воєнного стану.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Виконання групового практичного завдання
НД3	Виконання практичних завдань
НД4	Виконання ситуативних вправ
НД5	Написання есе
НД6	Написання реферату
НД7	Обговорення кейсів
НД8	Самонавчання

НД9	Підготовка мультимедійних презентацій
НД10	Робота над спільними документами

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН3	Кейс-метод
МН4	Лекції-дискусії
МН5	Навчальна дискусія / дебати

Інтерактивні лекції надають студентам матеріали щодо основних теоретичних положень системи трудового законодавства з різних точок зору, що є основою для самостійного навчання. Лекція-дискусія передбачає активний обмін думками, що допомагає визначити проблемні питання. Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах, а використання «кейс-методу», аналіз конкретних ситуацій та проблемні семінари надають можливість перевірити якість і глибину засвоєного матеріалу. Актуальність та необхідність розв'язання ситуаційних завдань полягає в наданні студенту практичних навичок застосування знань, набутих під час вивчення лекційного матеріалу, проведення практичних занять та виконання самостійної роботи. Навчальна дискусія направлена на розвиток критичного мислення і комунікативних здібностей та допускає цілеспрямований і впорядкований обмін думками, спрямований на узгодження протилежних точок зору.

1. Базові комунікативні навички, які допомагають розвивати відносини з людьми, підтримувати розмову, ефективно вести себе в критичних ситуаціях при спілкуванні з оточуючими. 2. Навички self-менеджменту: допомагають ефективно контролювати свій стан, час, процеси. 3. Навички ефективного мислення: ерудованість, креативність. 4. Управлінські навички, які потрібні людям на етапі, коли вони стають керівниками і підприємцями.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 90$

Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2. Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Розв'язування ситуаційних завдань
МФО2	Захист презентацій та рефератів
МФО3	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО4	Взаємооцінювання (peer assessment)

9.3. Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Підсумковий контроль: екзамен
МСО2	Написання та захист курсової роботи
МСО3	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО4	Реферат (підготовка, презентація, захист)
МСО5	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)
МСО6	Звіт за результатами виконання практичних робіт

Контрольні заходи:

6 семестр		100 балів
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40
		40
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		20
	2x10	20
МСО4. Реферат (підготовка, презентація, захист)		20
	10x2	20

МСО5. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20
	10x2	20

Контрольні заходи в особливому випадку:

6 семестр		100 балів
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40
		40
МСО3. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		20
	2x10	20
МСО6. Звіт за результатами виконання практичних робіт		40
		40

Курсова робота:

6 семестр		100 балів
МСО2. Написання та захист курсової роботи		100
		100

Підготовлена до захисту курсова робота повинна мати рецензію наукового керівника. Перед захистом курсової роботи студенту надається можливість ознайомитися із змістом рецензії. До захисту курсової роботи студент допускається після оформлення роботи відповідно до встановлених вимог та одержання позитивної рецензії керівника курсової роботи. Захист курсових робіт проводиться згідно з планом навчального процесу та розкладом захисту студентами курсових робіт перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри та керівника курсової роботи. Курсова робота допускається до захисту після перевірки на антиплагіат.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН4	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

ЗН5	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
-----	---

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Трудове право України Кисельова, О. І. Трудове право України [Текст] : навч. посіб. / О. І. Кисельова, Т. А. Кобзева. – Суми : СумДУ, 2017. – 309 с.
2	Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; [С.М. Бортник, К.Ю. Мельник, Л.В. Могілевський та ін.]. –Харків, 2019. – 408 с.
3	Новіков Д.О., Лук'янчиков О.М., Жукова А.І. Індивідуальні трудові спори у питаннях і відповідях : навч. посібник. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 136 с.
4	Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 564 с.
Допоміжна література	

5	Правові позиції та висновки Верховного суду України та Великої палати Верховного суду щодо вирішення трудових спорів: навч. посіб./ О.М. Ярошенко, О.Є. Луценко. - Право, 2019, 194с.
6	Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять із дисципліни "Право соціального забезпечення" [Текст] : для студ. спец. 6.030401 "Правознавство" усіх форм навчання / О. І. Кисельова. — Суми : СумДУ, 2014. — 35 с.
7	Методичні вказівки до написання курсових робіт із дисципліни "Трудове право" [Текст] : для студ. спец. 6.030401 "Правознавство" освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" усіх форм навчання / О. І. Кисельова. — Суми : СумДУ, 2015. — 98 с.
8	Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять із дисципліни "Трудове право України" [Текст] : для студ. спец. 6.030401 "Правознавство" усіх форм навчання / О. І. Кисельова. — Суми : СумДУ, 2017. — 101 с.
9	Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
10	Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII (в редакції за станом на 01.06.2016 р.). Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.

11	Про порядок вирішення колективних трудових спорів конфліктів: Закон України від 3 березня 1998 року № 137/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 34. Ст. 227.
12	Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
13	Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43
14	Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 5. – Ст. 2
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
15	Офіційний сайт Державної служби України з питань праці http://dsp.gov.ua/
16	Єдиний державний реєстр судових рішень http://reyestr.court.gov.ua/Page/2
17	Офіційний сайт Національної служби посередництва і примирення http://www.nspp.gov.ua/

